

Ruggiero Leoncavallo ooper "Pagatsid"

Teater.

Operiõhtu „Estonias“.

Leoncavallo „Pagatsid“ on esimene ooper, mille ettefandele „Estonia“ kohusetundlikult, oma ülesannet õieti hinnates ja omal jõul on ajanud. Sellepärast jääb 10. detsember meie teatri ajalooosje „tähtpäevaks“, ja „sündmuseks“, mis teatud arenemise-järku märgib. Ka need ei eksi wist mitte, kes arvavad, et jeda-sündmust ja paljude aastate järele veel rahulolemisega mälestada, kohib, kui õnnestunud faktid, mis lootust äratas ja julgust andis mitte, veel suuremate ülesannete kallale ajada.

„Pagatsid“ on kõige pealt kõwa proow orkestrite. See ei ole mitte muusika, millest kudagi wiisi „mahamängimisega“ üle saab, waid peen miniaturtöö, täis pisukesti, „õrnu“ detaillid ja peensusi, millede esiletuimine peale tehnikalise osawuse veel suurt intelligentsi ja tundeliku hinge nõuab. „Estonia“ orkester ja ta wäsimata juhataja näitajid, et see proow neil mitte üle jõu ei läi. Täheks koguni tunnistada, et just nemad sel õhtul kõige enam oma ülesande kõrgusel seiwid ja wäga tuntawalt selleks kaasa mõjusid, et ooperi ettefanne üleüldiselt õige rahuloldawa mulje jättis.

Mis solistidesse puutub, siis olid wist kõige paljud teatrisõliljad hr. Sälliku jaoks tugewa mõedu uudishinnu kaasa wõtnud. Kuidas rahuldab ta päraši Solat, kes Pagats-Caniot digusega oma hiilgeosaks wõib nimetada? Kas ei ole selles osas esinemine tema poolt natuke liig suur julgus?.. Müüd tundub see uudishinnu ja kartus peaaegu haawawana. Si-

ga küll: hr. Sällikul ei olnud mitte just jeda kaafakiskuwat hoogu, seda traagikalist suurust ja wõitwat wabadust laulus ja mängus, mida Pagatsist nõuda wõib ja mida Solal oli. Tema ettefandel ei äratanud näit. ilus arioso esimehe waatusse lõpus mitte nii tormilist kateplaginat, kui Soome parema tenori esitusele. Aga see ei tähenda midagi: hr. Sälliku esinemine jättis üleüldiselt siiski mulje, et see, mis puudus, temale midagi wõimatut ja ärawõimatut ei ole. See tuleb veel. Pagats oli nagu anderikka kunstniku maalitud pilt, mis oma idee ja kompositsiooni poolest palju tõotab, aga veel lõpuliselt walmis ei ole.

See, mis hr. Sälliku kohta iseäranis öeldud, maksab osalt kõige selle kohta, mida näitelamal nägime ja kuulime. Oli tunne, nagu oleks ooperi ettewalmistamiseks haruldase hoole ja armastusega tööl olnud, aga wähe enneaegu muusikumi ette astunud. Ettefandes, nii ensembles kui ka solistide esinemises, leidus tundedaid, ebamääraseid kohti, mis kogumisel iegasid ja terwet teost algusest lõpuni ühesuuse mõnutundega maitsta ei lubanud.

Nii puudus neiu Parmase Reddas, nii meeldiw kui see õrn ja fergemeelne kaju muidu ka oli, muusikaliliselt kui ka näitelawaliliselt tarwilik ühtlus. Selles oli ilusaid üskasju, meeldiwaid peensusi, aga nende kõrwal leidsid kõrw ja silm nagu „piihitud“ kohti ja wõimaliku ning wõimatu piiril kõikumisi. Nii kaotas Redda ja Silvio armuistseen, mida „Pagatside“ vartituris liüriliseks ja melodiliseks ilipunktiiks peab tunnistama, selle poolituse läbi palju oma kaafakiskuwast ilust. Oja sellest süüist langetab muidugi ka hr. Aweßsoni peale, kelle Silvio üleüldse liig wähe Calabriat ja liig palju meie Gestit meelde tuletas. Üllatusjeks oli sel õhtul hr. Saarnio, keslega tema osas kõige enam rahule wõiks jääda. Tema prologi ettefanne oli peaaegu meisterlik, ta Tonio — hästi leitud ja ühtlaselt, järjekindlast läbiwiidud kaju.

Hr. Rikasega (Peppe) wõis, kui meelespidada, et see ta esimene ülesastumine oli, rahule jääda.

Peale „Pagatside“ tanti Suppé koomikaline ooper „Nlus Galatea“ ette, mis dige hästi meeldis, ruumipuudusel aga see kord lähemalt hindamata peab jääma.

Wõib soowitada, et järgmisel etendusel osawõtmine rohkem oleks, sest „Pagatside“ ettefanne on tõeste jeda wäärt. P. O.